

KÚRIA

Bfv.I.19/2015/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év március hó 10. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

*A rablás büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által **az** I. rendű és **a** II. rendű terheltek javára benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Kecskeméti Városi Bíróság 13.Fk.777/2011/191. számú, valamint a Kecskeméti Törvényszék 2.Fkf.79/2013/15. számú ítéletének **az** I. rendű és **a** II. rendű terheltekre vonatkozó részét megváltoztatja,*

***az** I. rendű terhelttel szemben alkalmazott halmazati büntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése, míg **a** II. rendű terhelttel szemben alkalmazott halmazati büntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése és 87. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja alapján tekinti kiszabottnak.*

*Egyebekben az ítéleteket **az** I. rendű és **a** II. rendű terheltek tekintetében hatályában fenntartja.*

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Kecskeméti Városi Bíróság, mint fiatalkorúak bírósága a 2012. november 13. napján kihirdetett 13.Fk.777/2011/191. számú ítéletével

- **az** I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli rablás büntetettének kísérletében [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont II. fordulat] mint társtettes, garázdaság büntetettében [1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] mint bűnsegédet, testi sértés vétségében [1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés] mint bűnsegédet, és hivatalos személy elleni erőszak büntetettében [1978. évi IV. törvény 229. § (1) bekezdés]. Ezért őt, halmazati büntetésül öt év fegyházbüntetésre és a közügyektől öt év eltiltásra ítélte. Egyben elrendelte a Budakörnyéki Bíróság 16.Fk.20/2008/27. számú ítéletével kiszabott négy év próbaidőre felfüggesztett egy év három hónap fiataalkorúak fogháza büntetésének végrehajtását.

- **a** II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 3 rendbeli rablás büntetettének kísérletében [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont II. fordulat] mint társtettes, garázdaság büntetettében [1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] mint bűnsegédet és testi sértés vétségében [1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés] mint bűnsegédet. Ezért őt, halmazati büntetésül három év fegyházbüntetésre és a közügyektől három év eltiltásra ítélte.

A bíróság mindkét terhelt esetében rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról és a bűnügyi költség viseléséről.

A kétirányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék a 2013. május 7. napján jogerős 2.Fkf.79/2013/15. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű és II. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta. Az I. rendű terhelt fegyházbüntetésének tartamát hat évre, a közügyektől eltiltás mellékbüntetést hat évre súlyosította, míg **a** II. rendű terhelnél a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű és II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az I. rendű és a II. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmények közül három is a Btk. 137. § 17. pontja szerinti személy elleni erőszakos bűncselekmény, ezért a halmazati büntetést az 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdésére figyelemmel tekintette kiszabottnak.

A 85. § (4) bekezdése szerint akkor, ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább három a 137. § 17. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik, és amennyiben a büntetési tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladja, vagy a törvény szerint bármelyik bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető,

az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni.

Az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének folyamatban lévő ügyben történő alkalmazása kizárása, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése, valamint a jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatának elrendelése kapcsán meghozott 23/2014. (VII. 15.) AB számú határozatában megállapította, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének alkalmazása alaptörvény-ellenes, emellett megállapította azt is, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenes; ezért az utóbbi törvényhelyet a hatálybalépésére, 2013. július 1-jére visszaható hatállyal megsemmisítette. Ugyanakkor elrendelte a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdése, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdésének alkalmazásával meghozott, jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.

Az Alkotmánybíróság határozatára figyelemmel a Legfőbb Ügyészség Fk.BF.1706/2014. számon a jogerős ügydöntő határozat ellen terjesztett elő a Be. 416. § (1) bekezdés e) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt, amelyben indítványozta, hogy a Kúria - tanácsülésen eljárva - a megtámadott ítéleteket akként változtassa meg, hogy **az** I. rendű és **a** II. rendű terheltek tekintetében a szabadságvesztést az 1978. évi IV. törvény 85. § (1)-(3) bekezdése, a II. rendű terhelt tekintetében továbbá a 87. § (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja alapján tekintse kiszabottnak. Egyebekben a határozatokat mindkét terhelt vonatkozásában hatályában tartsa fenn. Álláspontja szerint az I. és II. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések az alkotmányos tételkeretek között sem tekinthetők eltúlzottnak, azok a büntetési célok eléréséhez változatlanul indokoltak.

Az I. rendű terhelt az ügyészi indítványra tett észrevételében lényegében az alapeljárásban előterjesztett védekezését ismételte meg, és arra hivatkozott, hogy a bíróságok őt és társait az ártatlanságukat igazoló bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával ítélték el. Beadványában a számára releváns bizonyítékok részletes értékelésével kifejtett álláspontja szerint a sértettek a rendőrségen nem saját akaratukból, és nem a valóságnak megfelelő vallomást tettek, mert ittás állapotban és gyógyszer hatása alatt hallgatták ki őket. Ezért vallomásukat később meg akarták változtatni. Mindemellett sérelmezte, hogy a bíróság a bűnösséget

megfelelően alátámasztó bizonyítékok hiánya miatt törvénysértően döntött. Ezért a megtámadott határozatok megváltoztatását és felmentését kérte.

A II. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében utalt arra, hogy a II. rendű terhelttel szemben kiszabott három év börtönbüntetés végrehajtása időközben befejeződött, egyebekben az indítványban foglaltakkal egyetértett, és maga is indítványozta a Legfőbb Ügyészség indítványában foglaltak szerinti határozat meghozatalát.

A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa és a II. rendű terhelt védőjének észrevétele alapos, **az** I. rendű terhelt indítványa a törvényben kizárt.

A Be. 416. § (1) bekezdés e) pontja szerint a bíróság jogerős ügyszózat ellen felülvizsgálatnak van helye, ha az Alkotmánybíróság a jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát rendelte el, feltéve, hogy a terhelt még nem mentesült a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól, vagy a kiszabott büntetés, illetőleg az alkalmazott intézkedés végrehajtása még nem fejeződött be, illetve végrehajthatósága még nem szűnt meg.

Az I. rendű terhelt a kiszabott szabadságvesztés büntetést jelenleg is tölti, abból 2015. szeptember 3. napján bocsátható feltételes szabadságra, büntetését 2016. november 14. napján tölti ki. Esetében ezért a büntetés végrehajtása még nem fejeződött be. **A** II. rendű terhelt a folyamatban volt büntetőügyben az előzetes letartóztatásból 2012. november 13. napján szabadult. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága átirata alapján a Kecskeméti Városi Bíróság 13.Fk.777/2011/191. számú, valamint a Kecskeméti Törvényszék 2.Fkf.79/2013/15. számú jogerős ítélete nyilvántartásukban nem szerepel.

Fentiekből következően, az I. rendű terhelt esetében a büntetés végrehajtása még nem fejeződött be, a II. rendű terhelt vonatkozásában pedig megállapítható, hogy a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól a terhelt még nem mentesült, így a felülvizsgálati eljárás törvényi feltételei fennállanak.

A Be. 423. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott esetben az elbíráláskor hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

A 2012. évi C. törvény, azaz a jelenleg hatályos Btk. 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt az elkövetéskor hatályos büntető

törvény szerint kell elbírálni, azonban a (2) bekezdésre figyelemmel az elbíráláskor hatályos új büntető törvényt kell alkalmazni, ha eszerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el.

Ebből következően a Kúriának egybe kell vetnie a terhelt terhére megállapított bűncselekmények elkövetésének idején hatályban volt anyagi jogi rendelkezéseket a jelenleg hatályosakkal, mégpedig az Alkotmánybíróság által megsemmisített, illetve alaptörvény-ellenesnek minősített jogszabályi rendelkezések figyelmen kívül hagyásával.

A jelen ügyben mindkét terheltet illetően az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésére a felülvizsgálati eljárás idején hatályban lévő új Btk., azaz a 2012. évi C. törvény hatályba lépését megelőzően került sor. A Btk. tehát a határozat jogerőre emelkedésének a napján még nem létezett. A Legfőbb Ügyészség helytállóan fejtette ki, hogy a jogerős elítélést követően hatályba lépett új Büntető Törvénykönyvnek enyhébb rendelkezések esetén sincs visszaható hatálya.

Mindemellett az Alkotmánybíróság hivatkozott határozata nem érintette az indítványban megtámadott bírósági ítéletekben alkalmazott anyagi jogszabály egészét, hanem csak annak a fentebb írt egyetlen rendelkezését semmisítette meg, ily módon nincs törvényes lehetőség arra, hogy a Kúria akár a Btk. 2. §-a szerinti enyhébb elbírálást eredményező jogszabály alkalmazandóságára való hivatkozással is áttérjen az indítvány elbírálásakor hatályos Btk. (2012. évi C. törvény) alkalmazására, és annak rendelkezései szerint bírálja el az indítványt.

Ez annak ellenére nem lehetséges, hogy az alkotmánybírósági határozat nem csak a megtámadott határozatokban alkalmazott 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdését érintette, hanem megsemmisítette a hatályos Btk.-nak az ezzel szövegszerűen teljesen azonos 81. § (4) bekezdését is.

Ebből következően a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor hatályos szabályok alapján való elbírálásnak a Be. 423. § (2) bekezdés 2. mondatában írt követelménye - a 423. § (3) bekezdésében írt szabállyal tartalmilag azonosan - akként értelmezendő, hogy a Kúriának a felülvizsgálati indítvány elbírálása során ugyanazt a Btk.-t kell alkalmaznia, mint amit a megtámadott határozatban a bíróság alkalmazott, de annak a rendelkezésnek a figyelmen kívül hagyásával, amelyet az Alkotmánybíróság a határozatában megsemmisített. Ez pedig az 1978. évi IV. törvény jogerőre emelkedéskor hatályos szövege, az alkalmazhatatlannak minősített 85. § (4) bekezdésének figyelmen kívül hagyásával történhet [Kúria Bfv.III.1275/2014/4.].

Az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése szerint a halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények büntetési tételei közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kellett kiszabni, és a (3) bekezdés szerint akkor, ha a törvény a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább kettőre határozott ideig tartó szabadságvesztést rendelt, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a felével emelkedett, de az nem érhetette el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát.

Az 1978. évi IV. törvény 83. § (2) bekezdése szerint a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó, és a (3) bekezdés szerint akkor, ha a törvény a büntetés kiszabása esetén a Különös Részben meghatározott büntetési tételek emelését írta elő, a (2) bekezdésben meghatározott számítást a felemelt büntetési tételekre tekintettel kell elvégezni.

Az I. és II. rendű terheltek esetében a legsúlyosabban büntetendő bűncselekmény a csoportosan elkövetett rablás büntette [1978. évi IV. törvény 321. § (1) bekezdés, (3) bekezdés c) pont], melynek büntetési tétele öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés. Az 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdésére figyelemmel a büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik, amely így a terheltek vonatkozásában húsz év, melynek középértéke tizenkét év hat hónap.

Az alaptörvény-ellenesnek minősített 85. § (4) bekezdés figyelmen kívül hagyásával – a halmazati büntetés általános szabályai szerint – a büntetési tartam öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztésre csökken, melynek középértéke tíz év.

Fentiekre figyelemmel a Kúria álláspontja szerint törvényes a terheltekkel szemben kiszabott büntetés.

Ahogy arra az Alkotmánybíróság a 23/2014. (VII. 15.) AB számú határozatában rámutatott: az egyes bűncselekmények természetéhez és súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetéskiszabás normatív előírásai együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és generális prevenciót.

Mindkét terhelt büntetett előéletű, akik kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekményeket követtek el.

A büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket az első- és másodfokú bíróság hiánytalanul tárta fel, és súlyuknak megfelelően értékelte, amikor a terheltekkel szemben a halmazati büntetés tartamát megállapította. **Az** I. rendű terhelttel szemben kiszabott hat év fegyházbüntetés, és **a** II. rendű terhelttel szemben

alkalmazott három év börtönbüntetés megfelel ezen elveknek.

A II. rendű terhelt esetében messzemenően értékelte a javára szóló enyhítő körülményeket, amikor is az enyhítő szakasz [1978. évi IV. törvény 87. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] alkalmazásával állapította meg a szabadságvesztés mértékét, melyet a másodfokú bíróság a felhívott törvény 45. § (2) bekezdése alapján eggyel enyhébb végrehajtási fokozatban állapított meg. Az így kiszabott joghátrány megfelelően szolgálja a büntetési célokat, ugyanakkor nem terjeszkedik túl az alkotmányos tételkereten, ezért azok enyhítésére a Kúria nem látott törvényes lehetőséget.

Az I. rendű terheltnek a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványra írásban tett észrevételében hivatkozottak a felülvizsgálatra nem adnak okot.

A felülvizsgálati eljárásban törvényi előírás, hogy a Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és a felülvizsgálati indítványban ez a tényállás nem támadható. A tényállás alapjául elfogadott bizonyítékok, valamint a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenysége nem vitatható, miként a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok eltérő értékelésére, további bizonyításra, vagy ez okból az ítélet megváltoztatására sem kerülhet sor.

Az I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában maga sem hivatkozik a felülvizsgálatot megalapozó tételes jogi előírások egyikére sem, amely a sérelmezett határozatok megváltoztatását és felmentését, vagy a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását megalapozná. A fentiekben megjelölt tilalom ellenére lényegében az eljárt bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét támadva kívánta ártatlanságát bizonyítani.

A Kúria a Be. 423. § (5) bekezdésére figyelemmel a 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező esetleges eljárási szabálysértést sem észlelt, ezért - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva - a megtámadott határozatokat **az** I. rendű és **a** II. rendű terheltek tekintetében a Be. 427. § (2) bekezdése alapján annyiban változtatta meg, hogy a terheltek halmazati büntetését az 1978. évi IV. törvény 85. § (2) bekezdése, továbbá **a** II. rendű terhelt esetében a 87. § (1) és (2) bekezdés b) pontja alapján tekintette kiszabottnak.

A megtámadott ítéletek egyéb rendelkezéseit törvényesnek találta, ezért azokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.

A Kúria ítélete elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Kúria az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. március 10.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
TóthLné
bíróági tisztviselő